

ERICI FÖRSKOLAS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

2011 - 2012

GRUNDUPPGIFTER	5
<i>Verksamhetsformer som omfattas av planen</i>	5
<i>Ansvariga för planen</i>	5
<i>Vår vision</i>	5
<i>Planen gäller från</i>	5
<i>Planen gäller till.....</i>	5
<i>Barnens delaktighet.....</i>	6
<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	6
<i>Personalens delaktighet</i>	6
<i>Förankring av planen.....</i>	7
UTVÄRDERING	8
<i>Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats.....</i>	8
<i>Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan</i>	8
<i>Resultat av utvärderingen av fjolårets plan</i>	8
<i>Årets plan ska utvärderas senast</i>	9
<i>Beskriv hur årets plan ska utvärderas</i>	9
<i>Ansvarig för att årets plan utvärderas</i>	9
FRÄMJANDE INSATSER.....	10
FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT ÅLDER, KÖN OCH SEXUELL LÄGGNING	10
<i>Mål och uppföljning.....</i>	10
<i>Insats</i>	10
<i>Ansvarig.....</i>	10
<i>Datum när det ska vara klart</i>	10
FRÄMJA LIKABEHANDLING FÖR ALLA MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	11
<i>Mål och uppföljning.....</i>	11
<i>Insats</i>	11
<i>Ansvarig.....</i>	11
<i>Datum när det ska vara klart</i>	11
ARBETA MOT KRÄNKANDE BEHANDLING	12
<i>Mål och uppföljning.....</i>	12
<i>Insats</i>	12
<i>Ansvarig.....</i>	12
<i>Datum när det ska vara klart</i>	12
FRÄMJA LIKABEHANDLING OAVSETT RELIGION, ANNAN TROSUPPFATTNING SAMT ETNISK TILLHÖRIGHET.....	13
<i>Mål och uppföljning.....</i>	13
<i>Insats</i>	13
<i>Ansvarig.....</i>	13
<i>Datum när det ska vara klart</i>	13
KARTLÄGGNING	14
<i>Kartläggningsmetoder.....</i>	14
<i>Områden som berörs i kartläggningen.....</i>	14
<i>Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen</i>	14
<i>Hur personalen har involverats i kartläggningen</i>	15
<i>Resultat och analys.....</i>	15

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER	16
KÖNSNEUTRAL MILJÖ.....	16
<i>Mål och uppföljning.....</i>	16
<i>Åtgärd.....</i>	16
<i>Motivera åtgärd</i>	16
<i>Ansvarig.....</i>	16
<i>Datum när det ska vara klart</i>	16
RESPEKT OCH HÄNSYN	17
<i>Mål och uppföljning.....</i>	17
<i>Åtgärd.....</i>	17
<i>Motivera åtgärd</i>	17
<i>Ansvarig.....</i>	17
<i>Datum när det ska vara klart</i>	17
EMPATI.....	18
<i>Mål och uppföljning.....</i>	18
<i>Åtgärd.....</i>	18
<i>Motivera åtgärd</i>	18
<i>Ansvarig.....</i>	18
<i>Datum när det ska vara klart</i>	18
RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER	19
<i>Policy</i>	19
<i>Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling</i>	19
<i>Personal som barn och föräldrar kan vända sig till.....</i>	19
<i>Avdelningarnas tfn</i>	19
<i>Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn</i>	20
<i>Utredningsskyldighetens arbetsgång.....</i>	20
<i>Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal</i>	20
<i>Rutiner för uppföljning</i>	21
<i>Rutiner för dokumentation.....</i>	21
<i>Ansvarsförhållande.....</i>	21
BEGREPP	22
DISKRIMINERING	22
DIREKT DISKRIMINERING.....	22
INDIREKT DISKRIMINERING	22
TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING	22
TRAKASSERIER.....	22
KRÄNKANDE BEHANDLING	22
SEXUELLA TRAKASSERIER	22
REPRESSALIER	22
DISKRIMINERINGSGRUNDER	23
KÖN.....	23
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier.....</i>	23
KÖNSIDENTITET ELLER KÖNSUTTRYCK	23
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier</i>	23
ETNISK TILLHÖRIGHET.....	24
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier</i>	24

RELIGION ELLER ANNAN TROSUPPFATTNING	24
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier</i>	24
FUNKTIONSNEDSÄTTNING	24
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier</i>	25
SEXUELL LÄGGNING	25
<i>Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning</i>	25
ÅLDER	25
<i>Exempel på händelse som kan vara trakasserier</i>	25

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Enligt 6 kap. 8 § Skollagen är det huvudmannen som ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande plan.

Huvudmannen ansvarar även för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens 6: e kapitel, när de handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. Enligt läroplanen (Lpfö98, reviderad 2010) har förskolechefen ett särskilt ansvar för att upprätta, genomföra, följa upp, och utvärdera förskolans handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, såsom mobbing och rasistiska beteenden bland barn och anställda. Planen är framtagen av förskolechef tillsammans med en mindre arbetsgrupp som sammanfört respektive arbetslags arbete med planen.

Vår vision

Vi arbetar för att miljön ska vara utmanande och lärande, där våra olika kompetenser och idéer tas tillvara. Demokratin är grundläggande vilket kräver att vi är lyhörda i samspelet med barnen. Barnen ska kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga i sin vardag. Vi behandlar alla lika, oavsett kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, funktionshinder, religion eller annan trosuppfattning.

Planen gäller från

2011-11-01

Planen gäller till

2012-11-01

Barnens delaktighet

- Vårt förhållningssätt utgår från att det är positivt att uttrycka sin åsikt, att visa hänsyn och lyssna på andra och att följa gemensamt fattade beslut.
- Barnen är medbestämmande av verksamhetens upplägg, då det är deras funderingar som styr vår vardagliga undervisning och för verksamheten vidare.
- Vi tar vara på och lyssnar på barnens idéer och synpunkter.
- Vi ger barnen möjlighet att successivt öka sitt inflytande på innehållet i sin egen utveckling. Vi gör även barnen medvetna om och ger dem möjlighet att påverka sin miljö.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Enligt läroplanen har förskolechef ett särskilt ansvar för att formerna för samarbetet mellan förskolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om förskolans mål och sätt att arbeta. På våra föräldramöten diskuteras planen mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan. Med ett starkt samarbete mellan hem och förskola kan vi gemensamt motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Vårdnadshavarna har även möjlighet att påverka verksamheten i den dagliga kontakten, vid utvecklingssamtalen samt vid den årliga trivsel- och likabehandlingsenkäten. Denna fyller de i ensamma eller tillsammans med sina barn, beroende på barnets mognad.

Vad kan du göra som vårdnadshavare?

- Vara en god förebild för ditt barn.
- Prata med ditt barn om mobbing och kränkande behandling.
- Visa tydligt att du tar avstånd från all form av mobbing och kränkande behandling.
- Göra klart att det inte är skvaller om man berättar om någon som är utsatt.
- Berätta för barnets vårdnadshavare eller för förskolan om du fått veta att någon är utsatt.
- Skaffa dig en god kännedom om situationen på ditt barns förskola.

Personalens delaktighet

Varje avdelning har gjort en nulägesanalys utifrån sin barngrupp. En pedagog från varje avdelning har sedan suttit tillsammans och sammanställt detta till en gemensam plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan och skrivit in det på www.planforskola.se. Arbetet ska vara fastställt 111030.

Vi arbetar för en harmonisk miljö. Varje dag ska varje barn bli sedd och på så sätt vill vi stärka barnet. Om ett barn behandlas orättvist eller illa går vi aktivt in och bryter detta. För att skapa förståelse för att vi alla är olika arbetar vi med bl.a. sagor. Sagor är ett väldigt bra redskap som enkelt skapar förståelse för små barn. Verksamheten utgår ifrån att alla barn behandlas utifrån sina egna förutsättningar. I årets tema är ett av målen att barnen ska utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Detta gör att vi kontinuerligt arbetat med våra olikheter. Ett exempel är när barnen på en

avdelning hade cirkustema och själva fick välja roll efter eget intresse. I cirkusen är alla roller lika mycket värda och varje uppträdande behövs för att bilda en helhet. För att förstå likavärde tar vi t.ex. flanosagan "Den gula ballongen" till hjälp. Vi arbetar under hela dagen med konfliktlösning där vi försöker stärka barnens integritet genom att säga nej istället för att ta till våld.

Förankring av planen

Planen ligger tillgänglig på förskolan hemsida och informeras om och diskuteras på våra föräldramöten. Planen aktualiseras och revideras i samband med förskolans systematiska kvalitetsarbete. Naturligt förankrar vi arbetet med planen hos barnen genom vår gemensamma barnsyn, vårt förhållningssätt, genom verksamhetens aktiviteter såsom tema-arbete och vardagliga samtal. Under 2011-2012 kommer all personal fortbildas under ett års tid inom "Tidig upptäckt", vilket ett samverkansprojekt kring barn i sydöstra Skåne mellan förskola och Region Skåne. Syftet är att öka möjligheterna till att tidigt upptäcka barn i behov av särskilt stöd, samt att skapa nödvändiga strukturer och rutiner för stöd och insats.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Vi har kontinuerligt fört diskussioner i arbetslaget på våra avdelningsplaneringar och gemensamt med samtliga personal på APT. Resultaten av våra diskussioner har vi analyserat på utvärderings- och planeringsdagar. Utvärderingen innehåller åtgärder som genomförts, vilka effekter de har haft och ligger till grund för planering av kommande arbete. Nya analyser av nuläget, nya målsättningar och åtgärder kommer under verksamhetens gång. Arbetet kommer naturligt att ingå i vårt systematiska arbetsmiljöarbete.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Personal, förskolechef, vårdnadshavare och barn.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Varje avdelning har gjort en nulägesanalys utifrån sin barngrupp vilket resulterar i nya mål och åtgärder som ska genomföras under kommande läsår på respektive avdelning. Förskolans verksamhet utgår ifrån att alla barn behandlas utifrån sina egna förutsättningar.

Vi har följt upp våra tidigare nulägesanalyser och resultatet är att vi bl.a. har fyllt på med nytt material. Nya utklädningskläder, spegel, barnvagn och docka har inhandlats efter barnens önskemål. Rummet har blivit mer lockande och varit en tillgång för även våra nya barn, som är mycket intresserade av att klä ut sig. Då vi även köpte in nya backar för förvaring av kläderna, har barnen lättare för att hitta och plocka undan själva.

Vi hade planerat att göra dramapåsar som skulle inspirera barnen till lite mer teater. Detta har inte gjorts men däremot har Melodifestivalen inspirerat barnet att stå på scen och sjunga karaoke. För att tillgodose barnens önskemål skapade vi en scen av bord och vikvägg samt tagit in stereo och mikrofon. Vi upplever att vi, trots saknaden av nya dramapåsar, fått in mycket drama genom vårt tema kring dvärgarna. Barnen spelade teater där de själva valde sina karaktärer.

Arbetet med våra tankar om empati fortsätter och med "Start" lär sig barnen bland att förstå sina och andras känslor och hur man skall ta hänsyn till dem.

Vi upplever att konstruktionsleken fortfarande är könsneutral, det är både pojkar och flickor som använder byggmaterialet. Det är speciellt de äldre barnen som leker mycket med smålego, klossar och annat konstruktionsmaterial. Vi har dock delat upp materialet i ett byggrum för äldre barn där man kan stänga dörren, och en öppen bygghörna för yngre barn. Den öppna bygghörnan känner vi att skulle kunna användas mer om pedagogerna sitter med tillsammans barnen oftare. Vår familjehörna har vi förvandlat till restaurang, även detta i syfte att skapa en könsneutral miljö. Här leker både pojkar och flickor tillsammans. Överhuvudtaget fortsätter vi att tänka på vårt förhållningssätt och hur vi pratar kring könsfrågor med barn.

Eftersom det har kommit nya barn som har ett annat etniskt ursprung har vi fortsatt arbetet med att diskuteras i barngruppen om människors olikheter och lika värden. Diskussionerna handlar inte bara om att vi kan ha olika etniska bakgrunder utan även om att vi är olika som personer. Detta resulterar

i att vi ofta har diskussioner med barnen, planerade såväl som spontana. Vi kopplar diskussionerna till skönlitteratur i form av olika bilderböcker, sånger samt seriesamtal. Fördelen med seriesamtal är att det vi diskuterar bli konkret och barnen har något de kan gå tillbaka till. Det blir en levande pedagogisk dokumentation. Dessutom har vi märkt att barnen involverar föräldrarna genom att de visar och samtalar om det nedtecknade samtalen.

Årets plan ska utvärderas senast

2012-10-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

För att fånga upp vårdnadshavarnas och personalens synpunkter på förskolans likabehandlingsarbete sänds enkäter ut om trivsel och likabehandling årligen.

Vår plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan följs upp, ses över och revideras varje år och redovisas i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

1) Utvärdering av insatserna under året under.

– Tidsplan: maj/juni (utvärderings- och planeringsdag)

– Ansvar: arbetslaget och förskolechef

2) Varje år görs en ny kartläggning av trivsel och likabehandling i form av en enkät.

– Tidsplan: juni

– Ansvar: arbetslaget

3) Resultatet av kartläggningen presenteras för vårdnadshavare i samband med föräldramöte. I enlighet med resultatet av kartläggningen i jämförelse med resultaten från föregående år formuleras nya åtgärder tillsammans av personal, barn och vårdnadshavare.

– Tidsplan: september

– Ansvar: arbetslaget och förskolechef

4) En ny plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan upprättas årligen i enlighet med lag. Då kartläggningen av trivsel och likabehandling genomförts formuleras åtgärdsförslag av personal i enlighet med punkt 1-3 ovan.

– Tidsplan: oktober

– Ansvar: arbetslaget och förskolechef

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef och personal.

Främjande insatser

Främja likabehandling oavsett ålder, kön och sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen. Alla barn ska ha rätt över att känna stolthet över sin familj.
- Alla vårdnadshavare ska känna samma förtroende att ha sina barn på vår förskola.

”Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga förebilder.” (Lpfö98, reviderad 2010)

- Alla ska känna att de är lika värda oavsett kön, ålder och sexuell läggning.

”Förskolan ska motverka traditionella könsmönster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.” (Lpfö98, reviderad 2010)

Insats

- Vi bemöter alla lika oavsett ålder, kön eller sexuell läggning och för regelbundna diskussioner i arbetslagen om vår roll som förebilder.
- Under senhösten 2011 kommer flera pedagoger gå en fortbildning som heter "Regnbågsfamiljer i förskolan" med tillhörande arbetsmaterial. Fortbildningen kommer att utmynnas i vidare diskussioner i arbetslagen och pedagogrollsmöten. Vi förstår att det är allt vanligare med barn i "Regnbågs-familjer" och vill vara bättre förberedda på barnens frågor och ha ärliga samtal. Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer t.ex. genom rollspel och drama.
- Vi är även lyhörda för barnens funderingar och tankar om t.ex. adoption.
- Vi arbetar intensivt med att förändra förskolans miljö och arbetssätt för att uppnå en genusneutral verksamhet.
- Vi gör aktiva bokval som synliggör olika typer av familjer.

Ansvarig

All personal och förskolechef.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Främja likabehandling för alla med funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Alla barn ska ha likvärdig möjlighet att kunna vistas på förskolan och hänsyn ska tas till deras olika förutsättningar och behov.

"Den pedagogiska verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.[...] Alla barn ska få erfara den tillfredställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig vara en tillgång i gruppen." (Lpfö98, reviderad 2010)

"Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver." (8 kap. 9 § Skollagen)

Insats

- Vi samarbetar med Barn- och Elevhälsan.
- Särskilt stöd ges vid speciella behov.
- Inför att ett barn med funktionshinder börjar på förskolan, tillfälligt eller varaktigt, anpassas verksamheten med hänsyn till barnets olika förutsättningar.
- All berörd personal informeras om barnets behov av särskilt stöd. Utbildning ges för all berörd personal.
- Planerade aktiviteter utformas så att alla barn kan delta på sina villkor.
- Inredning och utrustning som behövs för barn med funktionshinder planeras i samband med investeringsäskande.
- Vid arbetsmiljöromd följs utformningen av lokaler upp med tanke på anpassning för alla typer av funktionshinder.

Ansvarig

Om det framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd är det förskolechefens ansvar att se till att sådant stöd ges.

"Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna." (8 kap. 9 § Skollagen)

Datum när det ska vara klart

Skyndsamt vid behov.

Arbeta mot kränkande behandling

Mål och uppföljning

- Vi främjar allas lika rättigheter och möjligheter. Vi arbetar för att miljön ska vara utmanade och lärande, där våra olika kompetenser och idéer tas tillvara.

Insats

- Vi vuxna på förskolan föregår med gott exempel och visar barnen hur man bör bete sig mot varandra.
- Vi diskuterar med barnen hur en bra kompis ska vara och uppmuntrar barnen att hjälpa varandra.
- Vi är närvarande och stödjer barnen i eventuella konflikter.
- Vi arbetar kontinuerligt med samtal, litteratur, drama, sång och musik som berör detta ämne.
- Vi arbetar med "Start" och "StegVis" med barnen, vilket är ett arbetsmaterial där man lär sig känna empati, få självkontroll och social kompetens.
- Vi använder oss av seriesamtal och sociala berättelser.

Ansvarig

Enligt 6 kap. 8 § Skollagen är det huvudmannen som ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Främja likabehandling oavsett religion, annan trosuppfattning samt etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

- Barnen ska ha möjlighet att känna till religionsfrihet samt olika religioner genom traditioner.
- Alla vårdnadshavare ska känna samma förtroende att ha sina barn på vår förskola.

"Den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan, som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund. [...] Medvetenhet om det egna kulturarvet och delaktighet i andras kultur ska bidra till att barnen utvecklar sin förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar." (Lpfö98, reviderad 2010)

Insats

- Vi arbetar för ett sätt där vi bemöter alla människor lika, samt visar varandra respekt och hänsyn.
- Vi är lyhörda för barnens funderingar och tankar och anpassar verksamheten därefter.
- Vi arbetar systematiskt för att utveckla barns förmåga att leva sig in i och respektera andra kulturer och värderingar t.ex. genom olika teman.
- Vi arbetar med värderingsövningsmaterial t.ex. "StegVis".
- Vid mottagande av nya barn efterfrågar vi information av vårdnadshavare och anpassar verksamheten.
- Vi erbjuder alternativ kost.
- Vi firar våra olika traditioner och högtider för att bevara kulturarvet samtidigt som vi erbjuder alternativ verksamhet.
- Då det finns barn och personal med annan religion och trosuppfattning uppmärksammar vi deras kultur med t.ex. samtal, sånger och litteratur.
- Vi samarbetar med modersmåslärarna och medverkar till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.
- Främlingsfientliga uttryck (ord, texter, symboler, musik) är inte tillåtna på förskolan.

Ansvarig

Enligt 1 kap. 5 § Skollagen ska var och en som arbetar på förskolan ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka kränkande behandling.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Barnintervjuer
- Observationer av barn och förskolans miljö
- Genom dagliga samtal med barnen
- Genom samtal mellan pedagoger
- Genom samtal personal - vårdnadshavare
- Enkäter till barn, vårdnadshavare och personal
- Incidentrapporter

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

- Vi arbetar med arbetssätt som främjar en öppen, positiv och solidarisk miljö och skapar gemensamma aktiviteter för att skapa vi-känsla och främja demokrati.
- Dagligen samtalar vi med barnen, enskilt och i mindre grupper. I samtalen föregår vi vuxna på förskolan med gott exempel och visar barnen hur man bör bete sig mot varandra och uppmuntrar barnen att hjälpa varandra.
- Vi samtalar med barnen om relationsfrågor.
- Om det har hänt att någon blivit illa behandlad, förklarar vi varför händelsen upplevts som kränkande av den som blivit utsatt.
- Vi väljer arbetsformer som stödjer utveckling mot ökad förståelse människor emellan t.ex. "StegVis" och "Start" (empatiträning).
- Vi samtalar med barnen hur en bra kompis ska vara.
- Vid våra föräldramöten berättar vi om vår plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan och vårt arbetssätt. Vi pratar om vikten av god relation och starkt samarbete mellan hem och förskola. Vi markerar allas gemensamma ansvar för trivseln och acceptans för att vi alla är olika. Vi förklarar våra temaarbeten i åldersblandade grupper, som vi har för att skapa och fördjupa kamratrelationer och vi berättar om olika metoder för att främja den empatiska förmågan t.ex. lekar, sagor, rollspel, vänskapsövningar och "lillmöten".
- Årligen lämnas enkäter ut till vårdnadshavarna samt deras barn om trivsel och likabehandling. Enkäterna samlas in och bearbetas av personalen. Analysen ligger till grund, tillsammans med övrigt "eget" material såsom intervjuer och observationer, till vårt fortsatta arbete för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

- Vid diskussioner med arbetslaget.
- Vid "pedagogrollsmöten" och andra forum där vi träffas.
- Vid diskussioner på arbetslagsträffar.
- Vid utvärderings- och planeringsdagar.
- Vid utvecklingssamtalen.

Resultat och analys

- Efter påpekande från en del föräldrar är vi nu mer medvetna vid inköp av nytt material för att stimulera en könsneutral miljö.
- Vi har observerat att barnen är ivriga och otåliga i vissa situationer, vilket leder till bristande hänsyn och respekt gentemot varandra.

Förebyggande åtgärder

Könsneutral miljö

Mål och uppföljning

Vårt mål är skapa en könsneutral miljö där flickor och pojkar leker könsneutrala lekar utifrån sina intressen utan att bli begränsade av traditionella könsmonster.

Åtgärd

- Inspirerade av Reggio Emilia försöker vi göra rum i rummet. Vi skapar könsneutrala rum där vi möjliggör inspiration till olika lekar och där barnens fantasi får utrymme. Vi är lyhörda för vad barnen leker och ser efter om material ska kompletteras eller bytas ut. Vi försöker tillföra nya utmaningar för att utveckla barnens lek eller gör en omändring om vi märker att något inte fungerar eller inte används. Vi har en tillåtande miljö där lämpligt material är tillgängligt så att barnen kan vara kreativa och skapa fritt.
- Vi upplever att konstruktionsleken fortfarande är könsneutral, det är både pojkar och flickor som använder byggmaterialet. Vi har dock delat upp materialet i ett byggrum för äldre barn där man kan stänga dörren, och en öppen bygghörna för yngre barn. Inför kommande förändringar tänker vi på vilket material och vilka miljöer vi skapar. Vår familjehörna (tidigare "dockis") har vi förvandlat till restaurang, även detta i syfte att skapa en könsneutral miljö. Här leker både pojkar och flickor tillsammans.
- Överhuvudtaget fortsätter vi att tänka på vårt förhållningssätt och hur vi pratar kring könsfrågor med barnen. Vi tar fram välgenomtänkta material t.ex. litteratur.

Motivera åtgärd

- Det är speciellt de äldre barnen som leker mycket med smålego, klossar och annat konstruktionsmaterial. Uppdelningen med ett byggrum för äldre barn, där man kan stänga dörren, och en öppen bygghörna för yngre barn är bra men vi känner att den öppna bygghörnan skulle kunna användas mer om pedagogerna sitter med tillsammans barnen oftare.
- Vid observation såg vi att "dockis" samlade flickorna, därför valde vi att testa om en "restaurang" kunde locka in alla i leken.
- Litteratur fångar barnens uppmärksamhet och förmedlar budskapen på ett enkelt och förståeligt sätt.

Ansvarig

Personalen på berörd avdelning.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Respekt och hänsyn

Mål och uppföljning

Målet är att barnen ska lära sig visa hänsyn, respekt och öppenhet för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Alla barn ska få komma till tals och lyssna på varandra.

Åtgärd

- Vi som personal ska vara tydliga i bemötandet mot barnen och vara goda förebilder.
- Vi ska markera allas gemensamma ansvar för trivseln och samtala om relationsfrågor.
- Använda ett arbetssätt som främjar en öppen, positiv och solidarisk miljö.
- Vi ska använda oss av gemensamma aktiviteter och olika metoder för att skapa vi-känsla och främja demokrati t.ex. lekar som stärker barnen i det sociala samspelet.

Motivera åtgärd

- Barn gör som vi gör, inte vad vi säger. Därför är det viktigt att vi som personal är goda förebilder genom att t.ex. inte prata med kollegan vid bordet bredvid på lunchen och inte avbryta när någon annan pratar.
- Organiserade lekar hjälper barnen att på ett naturligt sätt visa hänsyn till varandra och låta all komma till tals. I t.ex. leken "Under hökens vingar" måste barnen lyssna på höken.

Ansvarig

Arbetslaget.

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Empati

Mål och uppföljning

Verksamheten ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas. Vi vill få barnen att acceptera att vi alla är olika men lika värda.

Åtgärd

- Välja arbetsformer som stödjer utveckling mot ökad förståelse människor emellan t.ex. "Start" och "StegVis", vilket är åldersanpassat material som gör barnen nyfikna och intresserade.
- Använda temaarbeten i åldersblandade grupper.
- Ha rollspel, vänskapsövningar, gruppsamtal och litteraturläsning som främjar den empatiska förmågan.

Motivera åtgärd

- "Start" och "StegVis" är livskunskap för de minsta respektive ett undervisningsmaterial som syftar till att främja empati och utveckla barnens sociala och emotionella kompetens. Genom detta arbete ges barnen möjlighet att på ett positivt sätt samspela med omvärlden, förstå sina och andras känslor och känna igen dem i sig själv och andra. Programmet består utav ett antal teman vilka innehåller olika övningar i sociala och emotionella färdigheter.
- Arbetet i de åldersblandade grupperna skapar och fördjupar kamratrelationer.
- Genom rollspel och väl vald litteratur främjas den empatiska förmågan.

Ansvarig

Arbetslaget

Datum när det ska vara klart

Detta är ett fortlöpande arbete och kommer att ingå i förskolans systematiska kvalitetsarbete. Nuvarande plan gäller t.o.m. 2012-10-31.

Rutiner för akuta situationer

Policy

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Vi accepterar ingen form utav trakasserier och kränkande behandling på vår förskola. Alla barn i förskolan ska ha samma rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla barn har rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Alla på förskolan tar ett gemensamt avstånd från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Alla på förskolan sätter tydliga gränser för negativa beteenden och ingriper vid opassande språkbruk, konflikter eller "skojbråk".
- Alla på förskolan bekämpar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling med alla medel.
- Personalen delar upp sig för att vara närvarande bland barnen.
- Vi skapar en attraktiv miljö både inne och ute.
- Personalen diskuterar olika inom- och utomhusområden, där det är viktigt att en personal är närvarande.
- All personal på förskolan har ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön. Vi arbetar under mottot "Alla barn är våra barn" och har god kommunikation på och mellan avdelningarna.
- Barnintervjuer och öppen kommunikation med barnen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Varje pedagog har tilldelats ansvarsbarn som de har pedagogiskt ansvar för och närmare kontakt med. Det är naturligtvis upp till vårdnadshavarna att välja den pedagog som de har mest förtroende för men barnets ansvariga pedagog är väl känd för vårdnadshavarna. Om vårdnadshavarna så önskar kan de även ta kontakt med förskolechef Martina Nebrelius tfn 0411-577 619, 0709-477 619.

Avdelningarnas tfn

Humlan och Nallen 0411-577 351

Nyckelpigan och Igelkotten 0411-577 564

Draken 577 702

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

6 kap. 10 § Skollagen

"En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden."

"Första stycket och andra meningen ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på så sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567)."

Enligt 14 kap. 1 § Socialtjänstlagen har all personal i förskola anmälningsplikt till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp eller skydd.

Utredningsskyldighetens arbetsgång

- Trakasserier eller kränkande behandling har konstaterats.
- Förskolechef informeras.
- Vårdnadshavare kontaktas och berörd personal har samtal med den/dem som trakasserat/kränkt och med den/dem som trakasserats/kränkts var för sig.
- Tid och plats för föräldrasamtal bestäms tillsammans med förskolechef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

6 kap. 9 § Skollagen

"Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling."

- I ärenden där minst ena parten är vuxen anmäls det till förskolechef för vidare utredning och åtgärder.
- Vid varje enskilt fall bör en bedömning göras av hur allvarlig trakasseringen/kränkningen är och om en anmälan till andra myndigheter bör göras.
- Händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa ska rapporteras av förskolechef till Arbetsmiljöverket.

Rutiner för uppföljning

- En tid efter första föräldrasamtalet kallas berörda parter till uppföljningssamtal tillsammans med förskolechef. Har vidtagna åtgärder varit tillräckliga? Har trakasseringen/kränkningen upphört?
- Om trakasseringen/kränkningen inte upphört vidtar förskolechef ytterligare åtgärder.
- Handlingsplan upprättas i samråd med vårdnadshavare.
- Överväg alltid om handlingar även behöver vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på verksamhets-, grupp-, individnivå (utsättare, den utsatte).

Rutiner för dokumentation

- Alla handlingar och handlingsprogram ska dokumenteras, följas upp och utvärderas.
- Blankett för anmälan och utredning av trakasserier eller kränkande behandling (bilaga 1) finns.
- Blankett för mötesprotokoll/handlingsplan (bilaga 2) och uppföljningsmöte i förskolan (bilaga 3) finns.

Ansvarsförhållande

6 kap. 5 §

"Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när de handlar i tjänsten eller inom ramen av uppdraget."

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna trakasserier/kränkande behandling och vidta åtgärder. Förskolechefen är huvudansvarig för att alla handlingar och handlingsprogram dokumenteras, följs upp och utvärderas och att pedagogernas arbete motverkar trakassering/kränkande behandling.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]